

Ny bruk av Quislings førerbolig

Ap 25/3-99

ULF ANDENÆS

*Artikkelforfatteren er kommentator
i Aftenposten*

Hvem overtar Vidkun Quislings gamle førerbolig på Bygdøy? Alternativene hopper seg opp for den slottslignende praktvillaen som staten byr ut for salg. Blant tenkelige bruksmåter er nevnt fasjonable leiligheter, kontorer eller endog bolig for en eller annen av våre milliardærer. Lenge var den i bruk i forbindelse med sykepleierutdannelsen. I dag står den tom.

Professor Hans Fredrik Dahl har foreslått at Quislings «Gimle» – i dag Villa Grande – blir krigsmuseum, som tillegg til Hjemmefrontmuseet på Akershus festning. Mot dette har Dahl støtt på innvendinger om risikoen for at nynazister i så fall gjør det til valfartssted.

Generalmajor Bjørn Egge har lagt frem et forslag som har vunnet støtte, om at staten lar eiendommen bli hva han kaller et senter for folkemordstudier. Egge, en veteran fra Hitlers konsentrasjonsleirer, påpeker at Universitetet i Oslo har fått bevilget 40 millioner kroner til et senter for studier av jødeforfølgelser og «livssynsminoritetenes stilling i Norge», i forbindelse med erstatningsoppgjøret for jødiske krigs-

ofre. I Quisling-villaen kunne dette få plass, sammen med en fast utstilling og bredere forskningsformål. Penger burde også kunne skaffes fra internasjonale erstatningsfond for krigsofre, mener Egge. Universitetets rektor Kaare Norum har stilt seg positiv.

Hva som gjør slike forslag tiltrekken- de, er eiendommens egenart som et svært følsomt og for mange smertefullt minne. Riksantikvaren krever den bevart. Quislings førervilla under den tyske okkupasjonen har så sterk symbolverdi at det kan synes trivielt å gjøre den til kontorer eller selveierleiligheter. Trivialiteten kunne unngås hvis den ble tatt i bruk av den rette form for institusjon.

Ved å la Quisling-villaen bli et senter som setter søkelys på krigens ugjerninger, kanskje på krigsforbrytelser og undertrykkelse i videre forstand, tyr man til det samme grep som da tyskerne gjorde Wannsee-villaen utenfor Berlin til et museum for utryddelsen av jøderne. I Wannsee ble beslutningen om Hitlers folkemord tatt. Ved å bruke bygningen til et formål som er det stikk motsatte, skjyer en form for utdrivelse av fortidens demoner. Nynazistisk kultus utelukker seg selv. En slik utdrivelse, om ikke av demoner så i hvert fall av gamle dagers spøkelser, kunne skje i Quisling-villaen hvis forslagene blir fulgt. Det er en besnærende tanke.